

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

27 février 2013

PROPOSITION DE RÉSOLUTION**relative à la commémoration
du centenaire de la guerre 14-18****RAPPORT**FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA DÉFENSE NATIONALE
PAR
M. Bert MAERTENS**SOMMAIRE****Pages**

I. Exposé introductif de M. Georges Dallemagne, auteur principal de la proposition de résolution ...	3
II. Discussion générale.....	3
III. Discussion des considérants et des points du dispositif et votes.....	8

Documents précédents:

Doc 53 **2582/ (2012/2013)**:

- 001: Proposition de résolution de M. Dallemagne et consorts.
002: Amendements.
003: Remplacement.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

27 februari 2013

VOORSTEL VAN RESOLUTIE**over de herdenking van
de Eerste Wereldoorlog****VERSLAG**NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE LANDSVERDEDIGING
UITGEBRACHT DOOR
DE HEER **Bert MAERTENS****INHOUD****Blz.**

I. Inleidende uiteenzetting door de heer Georges Dallemagne, hoofdindieners van het voorstel van resolutie	3
II. Algemene bespreking.....	3
III. Bespreking van de consideransen en de punten van het verzoekend gedeelte — Stemmingen	8

Voorgaande documenten:

Doc 53 **2582/ (2012/2013)**:

- 001: Voorstel van resolutie van de heer Dallemagne c.s.
002: Amendementen.
003: Vervanging.

5682

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Filip De Man

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Theo Francken, Karolien Grosemans, Jan Jambon, Bert Maertens
PS	Philippe Blanchart, Christophe Lacroix, Alain Mathot, Patrick Moriau
CD&V	Gerald Kindermans, Kristof Waterschoot
MR	Philippe Collard, Denis Ducarme
sp.a	David Geerts
Ecolo-Groen	Wouter De Vriendt
Open Vld	Vincent Van Quickenborne
VB	Filip De Man
cdH	Georges Dallemagne

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Koenraad Degroote, Peter Luykx, N, Miranda Van Eetvelde, Flor Van Noppen
Laurent Devin, Julie Fernandez Fernandez, Franco Seminara, Eric Thiébaud, Özlem Özen
Carl Devlies, Raf Terwingen, Stefaan Vercamer
François-Xavier de Donnea, Valérie De Bue, Jacqueline Galant
Meryame Kitir, Dirk Van der Maelen
Juliette Boulet, N
Sabien Lahaye-Battheu, Luk Van Biesen
Annick Ponthier, Tanguy Veys
Josy Arens, Christophe Bastin

N-VA	:	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>	Abréviations dans la numérotation des publications:	Afkortingen bij de nummering van de publicaties:
PS	:	<i>Parti Socialiste</i>	DOC 53 0000/000:	Document parlementaire de la 53 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
MR	:	<i>Mouvement Réformateur</i>	QRVA:	Questions et Réponses écrites
CD&V	:	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>	CRIV:	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (couverture verte)
sp.a	:	<i>socialistische partij anders</i>	CRABV:	Compte Rendu Analytique (couverture bleue)
Ecolo-Groen	:	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen</i>	CRIV:	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) (PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)
Open Vld	:	<i>Open Vlaamse liberalen en democraten</i>	PLEN:	Séance plénière
VB	:	<i>Vlaams Belang</i>	COM:	Réunion de commission
cdH	:	<i>centre démocrate Humaniste</i>	MOT:	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)
FDF	:	<i>Fédéralistes Démocrates Francophones</i>		
LDD	:	<i>Lijst Dedecker</i>		
MLD	:	<i>Mouvement pour la Liberté et la Démocratie</i>		

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes: Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.lachambre.be e-mail : publications@lachambre.be	Bestellingen: Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.dekamer.be e-mail : publicaties@dekamer.be

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a examiné la présente proposition de résolution lors de sa réunion du 20 février 2013.

**I. — EXPOSÉ INTRODUCTIF
DE M. GEORGES DALLEMAGNE,
AUTEUR PRINCIPAL DE LA PROPOSITION
DE RÉSOLUTION**

M. Georges Dallemagne (cdH), auteur principal de la proposition de résolution (DOC 53 2582/001), se réjouit du climat constructif dans lequel les différents groupes ont travaillé pour élaborer la présente proposition de résolution. Il rappelle le contexte dans lequel a éclaté la Première Guerre mondiale qui est considérée comme l'événement fondateur du XXème siècle. La Belgique, malgré son statut neutre, a été profondément marquée par cette guerre. Les commémorations du centenaire de cette guerre permettront de se remémorer ces terribles événements et d'en tirer les leçons pour l'avenir. Il importe à cet égard que le gouvernement fédéral assure la coordination des différentes initiatives de commémoration, qu'elles soient locales, régionales, nationales ou internationales.

L'orateur donne ensuite lecture de l'exposé des motifs, des considérants et des points du dispositif de la proposition de résolution, qui vise à encourager le gouvernement fédéral à intensifier ses actions en matière de commémoration du centenaire de la Première Guerre mondiale. Passant en revue ces différents points, l'orateur précise que les munitions dont il est question au point 12 de la proposition de résolution sont non seulement enfouies dans le sol mais également dans la mer.

II. — DISCUSSION GÉNÉRALE

M. David Geerts (sp.a) rappelle que la guerre ne connaît ni gagnant ni perdant et que tant la population civile que militaire est touchée par ses conséquences. Il s'associe dès lors à la présente proposition afin que le gouvernement fédéral prenne des initiatives visant à commémorer l'immense souffrance dont ont été victimes toutes les personnes concernées.

Mme Bercy Slegers (CD&V) souligne que les autres parlements belges ont adopté des résolutions relatives aux commémorations de la Première Guerre mondiale et se réjouit dès lors qu'une proposition de résolution sur le même thème soit discutée au niveau fédéral.

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft dit voorstel van resolutie besproken tijdens haar vergadering van 20 februari 2013.

**I. — INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR
DE HEER GEORGES DALLEMAGNE,
HOOFDINDIENER VAN HET VOORSTEL VAN
RESOLUTIE**

De heer Georges Dallemagne (cdH), hoofdindieners van voorstel van resolutie DOC 53 2582/001, is verheugd over de constructieve wijze waarop de verschillende fracties dit voorstel van resolutie hebben uitgewerkt. Hij schetst de context waarin de Eerste Wereldoorlog, die de twintigste eeuw vorm heeft gegeven, is uitgebroken. Die oorlog heeft ons land, hoewel het zich neutraal opstelde, diep getekend. De herdenkingsplechtigheden voor de honderdste verjaardag van het begin van de Eerste Wereldoorlog zullen de herinnering aan die vreselijke gebeurtenis levendig houden en tot lering strekken voor de toekomst. Belangrijk in dat verband is dat de federale regering de coördinatie op zich neemt van de verschillende herdenkingsinitiatieven op lokaal, gewestelijk, nationaal en internationaal niveau.

De heer Dallemagne gaat vervolgens in op de toelichting, de consideransen en het verzoekend gedeelte van het voorstel van resolutie. De federale regering wordt ertoe aangespoord haar inspanningen in verband met de herdenking van de honderdste verjaardag van het begin van de Eerste Wereldoorlog op te voeren. De spreker overloopt de verschillende punten. Hij preciseert in verband met punt 12 van het voorstel van resolutie dat het niet alleen gaat om munitie die bedolven is in de grond, maar ook in de zeebodem.

II. — ALGEMENE BESPREKING

De heer David Geerts (sp.a) wijst erop dat in een oorlog geen winnaars of verliezers zijn, en dat zowel burgers als militairen de gevolgen van een oorlog aan den lijve ondervinden. Hij sluit zich dan ook aan bij dit voorstel, opdat de federale regering initiatieven neemt om het immense leed dat de Eerste Wereldoorlog voor alle betrokkenen heeft veroorzaakt, te herdenken.

Mevrouw Bercy Slegers (CD&V) wijst erop dat ook andere Belgische assemblees resoluties over de herdenking van de Eerste Wereldoorlog hebben aangenomen. Ze verheugt zich derhalve dat over hetzelfde onderwerp ook op federaal niveau een voorstel van resolutie wordt besproken.

La Grande Guerre a en effet laissé de nombreuses traces, tant en ce qui concerne le nombre de victimes que sur le plan sociopolitique, et certaines des tensions qui s'y étaient exprimées restent encore d'actualité.

La Première Guerre mondiale a eu des effets à différents niveaux. Il s'agit tant d'un moment-clé pour la Flandre et l'émancipation sociale de sa population que d'un événement ayant touché l'ensemble de la Belgique, puisque des villes des deux côtés de la frontière linguistique ont été détruites. Cette guerre était également un événement européen et international puisque les différentes puissances européennes de l'époque s'y sont affrontées et que des soldats de tous les continents s'y sont battus.

L'oratrice félicite le gouvernement fédéral pour les projets menés et le climat constructif dans lequel la concertation avec les différents acteurs impliqués a lieu, notamment pour la création d'un logo commun pour toutes les activités. Elle plaide pour que l'action fédérale soit encore intensifiée, notamment en ce qui concerne l'élaboration d'une déclaration internationale de commémoration de la Première Guerre mondiale et l'organisation d'autres événements d'envergure que ceux déjà prévus à Bruxelles, Liège et Ypres.

Mme Slegers souhaite également que les différents établissements scientifiques fédéraux concernés ainsi que les services de la Défense nationale, qui disposent d'une expertise en la matière, soutiennent les projets locaux. Enfin, elle plaide pour que les commémorations du centenaire de la Première Guerre mondiale ne soient pas utilisées par certains groupes à des fins nationalistes ou non-pacifiques.

M. Christophe Lacroix (PS) souligne que la Première Guerre mondiale a marqué profondément le monde tant sur le plan humain, géopolitique que sur le plan de l'inouïe capacité humaine à l'horreur. Entre 1914 et 1918, des combats ont eu lieu sur 4 continents, et des militaires originaires des cinq continents y ont pris part. Les pertes humaines de cette guerre ont été fort élevées: environ 9 millions de morts — soit plus de 6000 personnes par jour — et 8 millions d'invalides. La Belgique a été particulièrement affectée par la Grande Guerre et sa neutralité a été violée lorsqu'elle a été envahie par l'Allemagne en août 1914.

La présente proposition vise à rappeler ces faits et ainsi contribuer au travail de mémoire important, notamment à l'égard des jeunes générations. Le texte demande par ailleurs d'assurer la cohérence de l'ensemble des commémorations qui seront organisées

De “Groote Oorlog” heeft immers veel gevolgen gehad, zowel wat het aantal slachtoffers betreft als op sociaal-politiek vlak. Sommige pijnpunten van toen zijn nog altijd actueel.

De Eerste Wereldoorlog heeft ook op verschillende niveaus ingewerkt. Het gaat zowel om een sleutelmoment voor Vlaanderen en de maatschappelijke emancipatie van de Vlaamse bevolking, als om een gebeurtenis die heel België heeft geraakt, want aan beide zijden van de taalgrens werden steden verwoest. Die oorlog was ook een Europese en internationale gebeurtenis: in die oorlog stonden de diverse toenmalige Europese grootmachten tegenover elkaar en soldaten uit alle werelddelen namen er aan deel.

De spreekster prijst de federale regering voor de gevoerde projecten en de constructieve geest waarin het overleg met de verschillende betrokkenen heeft plaatsgehad, met name inzake de keuze van een gemeenschappelijk logo voor alle activiteiten. Zij pleit voor een opvoering van het optreden van de federale overheid, met name aangaande de opstelling van een internationale verklaring ter nagedachtenis aan de Eerste Wereldoorlog en de organisatie van andere grote evenementen dan die in Brussel, Luik en Leper.

De spreekster wenst ook dat de verschillende betrokken federale wetenschappelijke instellingen en de diensten van het ministerie van Landsverdediging, die terzake over expertise beschikken, de lokale projecten ondersteunen. Ten slotte hoopt zij dat de herdenking van de honderdste verjaardag van het begin van de Eerste Wereldoorlog door bepaalde fracties niet voor nationalistische of niet-vreedzame doeleinden wordt aangewend.

De heer Christophe Lacroix (PS) wijst erop dat de Eerste Wereldoorlog de wereld diep heeft getekend, menselijk én geopolitiek; in die oorlog bleek ook de ongehoorde wreedheid waartoe de mens in staat is. Tussen 1914 en 1918 hebben op vier werelddelen gevechten plaatsgevonden, waaraan soldaten uit vijf werelddelen hebben deelgenomen. De menselijke tol tijdens die oorlog was bijzonder hoog: er vielen ongeveer 9 miljoen doden (meer dan 6000 mensen per dag...), en 8 miljoen mensen raakten invalide. België werd door die oorlog bijzonder hard getroffen, en de neutraliteit van het land werd geschonden toen Duitsland het in augustus 1914 binnenviel.

Dit voorstel van resolutie strekt ertoe aan die feiten te herinneren en aldus bij te dragen tot het doorgeven van de herinnering, in het bijzonder aan de jongere generaties. Met de tekst wordt ook aandacht gevraagd voor de samenhang van alle herdenkingen in ons land,

dans notre pays notamment via un logo unique, un agenda clair des événements, l'accès aux cimetières et monuments militaires commémoratifs et en insistant sur des initiatives importantes qui peuvent être prises à l'échelle internationale.

M. Lacroix rappelle ensuite que les préparatifs de la commémoration du centenaire ont fait l'objet de questions de son groupe (Question n°6659 de M. Anthony Dufrane sur les préparatifs de la commémoration de la Première Guerre Mondiale, CRIV 53 COM 316, p. 31). Conformément à l'accord de gouvernement du 1er décembre 2011 (www.belgium.be, p. 170), le gouvernement fédéral a, en parfaite collaboration avec les entités fédérées, véritablement mis en place les structures indispensables à l'organisation d'une telle commémoration à l'échelle nationale, européenne et internationale. Ainsi, un Commissaire général fédéral et un Commissaire général fédéral adjoint ont été nommés. L'État organisera également les événements d'ouverture du centenaire en 2014 dans trois villes pour symboliser la mémoire d'un État fédéral et uni: Bruxelles, Liège et Ypres.

M. Lacroix insiste ensuite sur l'importance du rôle joué par les établissements scientifiques fédéraux en matière d'outils scientifiques et d'archives et par l'Institut des Vétérans — Institut National des Invalides de Guerre, Anciens Combattants et Victimes de guerre et plaide pour que ce rôle continue à être soutenu. Les institutions fédérales et communautaires et la Défense nationale doivent mettre leurs archives gratuitement à disposition des différents partenaires publics qui en auraient besoin dans leurs recherches.

L'orateur rappelle ensuite qu'à la suite des deux guerres mondiales, l'Europe a pu tirer les leçons de son histoire et devenir un exemple de construction politique porteuse d'espoir. La paix ne peut cependant jamais être considérée comme un acquis et c'est pour cette raison que l'Union européenne, qui a reçu le Prix Nobel de la paix 2012, doit continuer de promouvoir celle-ci en son sein, dans les pays qui l'entourent et au niveau international.

Alors que le temps passe inexorablement et que le monde est de plus en plus interconnecté, l'orateur plaide enfin pour éviter le repli sur soi, le populisme et des idéologies exacerbées par une crise socio-économique profonde et des inégalités criantes.

met name via een uniek logo, een duidelijke agenda van de evenementen, toegang tot de militaire begraafplaatsen en gedenkmmonumenten, en tot slot aandacht voor belangrijke initiatieven op internationaal vlak.

De heer Lacroix herinnert er vervolgens aan dat zijn fractie vragen heeft gesteld over de voorbereiding van de herdenking van het begin van de Eerste Wereldoorlog (onder meer vraag nr. 6659 van de heer Anthony Dufrane over de voorbereiding van de herdenking van de Eerste Wereldoorlog, CRIV 53 COM 316, blz. 31). De regering heeft, conform het regeerakkoord van 1 december 2011 (www.belgium.be, p. 170), in heel goede samenwerking met de deelgebieden daadwerkelijk gezorgd voor de structuren die onontbeerlijk zijn voor de organisatie van een dergelijke herdenking op nationaal, Europees en internationaal niveau; zo werden een federaal Commissaris-generaal en een federaal Adjunct-commissaris-generaal aangesteld. De Federale Staat zal in 2014 ook de openingsevenementen voor de herdenking van de honderdste verjaardag van het begin van de oorlog organiseren in drie steden (Brussel, Luik en Ieper), om aldus de herinnering aan een federale en eendrachtige Staat te symboliseren.

De heer Lacroix wijst vervolgens met aandrang op de belangrijke rol van de federale wetenschappelijke instellingen inzake wetenschappelijke instrumenten en archieven, en van het Instituut voor Veteranen — Nationaal Instituut voor Oorlogsinvaliden, Oud-Strijders en Oorlogsslachtoffers. Hij pleit ervoor dat men die rol blijft steunen. De federale en gemeenschapsinstellingen alsook het ministerie van Landsverdediging moeten hun archieven gratis ter beschikking stellen van de diverse overheidspartners die ze nodig zouden hebben voor hun opzoeken.

De spreker attendeert er voorts op dat Europa, als gevolg van de twee wereldoorlogen heeft kunnen leren uit zijn geschiedenis: de EU is een voorbeeld kunnen worden van een hoopgevende politieke constructie. Vrede is echter nooit eens en voor altijd verworven — net daarom moet de Europese Unie, die in 2012 de Nobelprijs voor de Vrede heeft gekregen, intern vrede blijven promoten, niet alleen tussen de lidstaten onderling, maar ook in de omringende landen en op internationaal vlak.

De tijd gaat onherroepelijk voorbij en de wereldwijde interne verbondenheid wordt almaar groter. Daarom pleit de spreker tot slot voor het voorkomen van terugplooiing op zichzelf, populisme en door een diepgaande sociaaleconomische crisis en schokkende ongelijkheden op de spits gedreven ideologieën.

M. François-Xavier de Donnea (MR) souligne que la genèse de la Première Guerre mondiale a été particulièrement absurde, comme l'ont démontré plusieurs spécialistes dont M. Henry Kissinger dans son livre "*Diplomacy*". Cette guerre a notamment été provoquée par des malentendus, des nationalismes et la médiocrité de certains dirigeants.

La Grande Guerre est également une des causes de plusieurs conflits postérieurs, dont la Deuxième Guerre mondiale (qui résulte du Traité de Versailles qui a suivi la défaite de l'Allemagne) et les conflits dans les Balkans qui découlent de l'effondrement des empires austro-hongrois et ottoman.

Les commémorations du centenaire de la Première Guerre mondiale seront donc l'occasion de se rappeler de ces différents éléments et des conséquences des dérives nationalistes, fascistes et populistes mais également des conditions terribles dans lesquelles se sont déroulées les combats.

M. Bert Maertens (N-VA), rapporteur, rappelle que la Flandre a été le théâtre d'une guerre telle qu'on ne l'avait jamais vue auparavant, qui a rassemblé des soldats de très nombreux pays. S'il partage les bonnes intentions de la proposition de résolution, notamment en ce qui concerne le soutien des établissements scientifiques fédéraux aux initiatives locales et l'importance de l'entretien des cimetières militaires, l'orateur rappelle cependant qu'il n'appartient pas à l'État fédéral de s'occuper d'éducation ou de culture puisque ces matières relèvent de la compétence des Communautés. Il se réfère ainsi à l'éducation à la mémoire en particulier et rappelle que cette répartition des compétences en Belgique est également valable à l'égard des activités internationales que mènent les différents niveaux de pouvoir.

Il craint dès lors que le travail de coordination confié à l'État fédéral ne revienne à s'accaparer les actions des entités fédérées menées sur la base de leurs compétences respectives depuis plusieurs années. Il annonce que son groupe ne soutiendra donc pas la présente proposition.

M. Franco Seminara (PS) rappelle que tant l'erreur que l'horreur sont humaines et se réjouit dans ce cadre de l'élaboration de la présente résolution.

M. Pieter De Crem, ministre de la Défense, rappelle que le gouvernement fédéral a créé à la fin de l'année 2011 un Comité d'organisation chargé de la coordina-

De heer François-Xavier de Donnea (MR) wijst erop dat de ontstaansgeschiedenis van de Eerste Wereldoorlog bijzonder absurd is geweest, zoals werd aangetoond door verschillende specialisten, bijvoorbeeld Henry Kissinger in zijn boek "*Diplomacy*". Die oorlog is er onder meer gekomen door misverstanden, nationalisme en het zwak optreden van bepaalde bewindvoerders.

De "Groote Oorlog" was ook een van de oorzaken van diverse latere conflicten, waaronder de Tweede Wereldoorlog (die mede werd veroorzaakt door het Verdrag van Versailles, dat in 1919 na de Duitse nederlaag werd gesloten) en de conflicten op de Balkan, na het ineenstorten van het Oostenrijks-Hongaars Keizerrijk en van het Ottomaanse Rijk.

De herdenking van de Eerste Wereldoorlog zal dus de gelegenheid zijn om die diverse aspecten in herinnering te brengen. Er moet tevens oog zijn voor de gevolgen van de nationalistische, fascistische en populistische uitwassen, alsook voor de verschrikkelijke omstandigheden waarin de gevechten hebben plaatsgehad.

De heer Bert Maertens (N-VA), rapporteur, herinnert eraan dat Vlaanderen het toneel is geweest van een nooit eerder meegemaakte oorlog, die soldaten van heel veel landen tegenover elkaar heeft geplaatst. De spreker is het eens met de goede voornemens van het voorstel van resolutie, vooral in verband met de steun van de federale wetenschappelijke instellingen aan de lokale initiatieven en het belang van het onderhoud van de militaire begraafplaatsen. Toch wijst hij erop dat het de Federale Staat niet toekomt werk te maken van onderwijs of cultuur, aangezien deze aangelegenheden onder de bevoegdheid van de gemeenschappen vallen; hij verwijst in het bijzonder naar de herinneringseducatie. Hij herinnert eraan dat deze bevoegdheidsverdeling in België eveneens geldt voor de internationale activiteiten van de verschillende bevoegdheidsniveaus.

Hij vreest dan ook dat door het coördinatiewerk dat wordt toevertrouwd aan de Federale Staat, de acties die de deelstaten op basis van hun respectievelijke bevoegdheden sinds enige jaren ondernemen, door de Federale Staat worden ingepalmd. De heer Maertens kondigt aan dat zijn fractie dit voorstel van resolutie dus niet al ondersteunen.

De heer Franco Seminara (PS) wijst erop dat zowel fouten als gruwelijke daden menselijk zijn. Hij verheugt zich derhalve over de uitwerking van dit voorstel van resolutie.

Minister van Landsverdediging Pieter De Crem wijst erop dat de federale regering eind 2011 een Organisatiecomité heeft opgericht, belast met de coördinatie

tion des différentes activités de commémoration du centenaire de la Première Guerre mondiale. Ce comité est présidé par le commissaire général Paul Breyne, secondé par le commissaire général adjoint Jean-Arthur Regibeau (SPF Affaires étrangères). Le Comité d'organisation travaille en collaboration avec tous les niveaux de pouvoir et instances impliquées dans l'organisation des activités de commémoration. Cinquante États et de nombreuses communes sont ainsi concernés.

Ce Comité chapeaute deux groupes de travail opérationnels, chargés respectivement des cérémonies commémoratives nationales et du programme de commémoration pluriannuel 2014-2018. Un comité d'avis scientifique a également été adjoint au Comité d'organisation.

Le programme de commémoration fédéral 2014-2018 s'articule autour d'un triple objectif:

- la mémoire collective: une attention particulière sera accordée à toutes les composantes de la société qui ont participé à l'effort de guerre par leur sacrifice personnel (militaires, résistants et victimes civiles); à cet égard, la transmission aux générations futures doit être au cœur des préoccupations;

- l'aspiration commune à un avenir pacifique: au fil des ans, la Belgique s'est forgé une image internationale de conciliateur neutre, d'avocat du désarmement mondial et de promoteur de l'État de droit et de la lutte contre l'impunité;

- solidarité et partenariat: le comportement courageux de la Belgique pendant la Première Guerre mondiale a eu un effet mobilisateur et a confirmé l'intérêt d'une coopération internationale et du multilatéralisme; la Belgique a, en partie, été à l'origine de la création d'institutions fortes, telles que les Nations unies, l'OTAN et l'Union européenne.

Le gouvernement a marqué son accord pour l'organisation de plusieurs jours de commémoration étalés dans le temps et sur trois sites ayant une haute valeur symbolique (Liège, Ypres et Bruxelles) qui reflètent chacun différentes facettes de cette guerre:

- une cérémonie commémorative nationale empreinte d'un caractère international le 4 août 2014 à Liège pour le centenaire de l'invasion de la Belgique par l'Allemagne, autour du thème de la résistance contre cette invasion;

- une cérémonie commémorative nationale empreinte d'un caractère international le 28 octobre 2014 à

van de verschillende herdenkingsactiviteiten van de honderdste verjaardag van het begin van de Eerste Wereldoorlog. Commissaris-generaal Paul Breyne zit dit comité voor, bijgestaan door adjunct-commissaris-generaal Jean-Arthur Regibeau (FOD Buitenlandse Zaken). Het Organisatiecomité werkt samen met alle bevoegdheidsniveaus en instellingen die betrokken zijn bij de organisatie van de herdenkingsactiviteiten. Vijftig Staten en talrijke gemeenten zijn aldus betrokken.

Dit Comité overkoepelt twee operationele werkgroepen die respectievelijk belast zijn met de nationale herdenkingsceremonies en het meerjarige herdenkingsprogramma 2014-2018. Een wetenschappelijk adviescomité werd eveneens toegevoegd aan het Organisatiecomité.

Het federaal herdenkingsprogramma 2014-2018 wordt rond een drievoudige doelstelling uitgebouwd:

- de collectieve herinnering: alle geledingen van de maatschappij die door hun persoonlijk offer de oorlogsinspanning hebben gedragen — militairen, weerstanders en burgerlijke slachtoffers — zullen in de belangstelling worden gebracht; hierbij dient de overdracht naar de volgende generaties een centrale bekommernis te zijn;

- het gezamenlijk streven naar een vreedzame toekomst: België heeft over de jaren een internationaal imago opgebouwd van neutrale bruggenbouwer, advocaat van een wereldwijde ontwapening en promotor van de rechtsstaat en van de strijd tegen straffeloosheid;

- solidariteit en partnerschap: het moedige gedrag van België tijdens de Eerste Wereldoorlog heeft een mobiliserende uitstraling gehad en heeft het belang bevestigd van internationale samenwerking en multilateralisme; België is mede aan de basis geweest van de oprichting van krachtige instellingen zoals de Verenigde Naties, de NAVO en de Europese Unie.

De regering heeft haar akkoord gegeven voor de organisatie van verschillende herdenkingsdagen, verspreid in de tijd en op de drie locaties met hoge symbolische waarde (Luik, Ieper en Brussel) die alle drie verschillende facetten van deze oorlog weerspiegelen:

- een nationale herdenkingsplechtigheid met internationaal karakter op 4 augustus 2014 in Luik, voor de honderdste verjaardag van de invasie van België door Duitsland, rond het thema van de weerstand tegen de invasie;

- een nationale herdenkingsplechtigheid met internationaal karakter op 28 oktober 2014 in Ieper en

Ypres et Nieuport, pour le centenaire de la première bataille d'Ypres et pour la plaine inondée de l'Yser, autour du thème de l'engagement militaire et des combats, ainsi qu'un hommage à la figure du "Roi Soldat";

— une cérémonie commémorative nationale pendant l'été de 2015 à Bruxelles, autour du thème de la vie quotidienne durant l'occupation, ainsi qu'un hommage à Leurs Majestés le Roi Albert Ier et la Reine Elisabeth;

— une grande fête nationale populaire le 11 novembre 2018, pour le centenaire de la signature de l'Armistice, autour du thème de la fin de la guerre, du retour à la paix et de la reconstruction.

La dimension internationale des commémorations est également prise en charge par le Comité d'organisation. La volonté n'est pas de mettre en évidence la contribution d'un pays particulier mais de mettre en évidence l'ensemble des pays qui ont contribué d'une manière ou d'une autre à soutenir la Belgique dans ce conflit.

Le gouvernement fédéral n'a pas dégagé de moyens budgétaires spécifiques pour l'organisation des commémorations de la Première Guerre Mondiale. Toutefois, la Loterie Nationale offre un subside d'un million d'euros par an pour soutenir les projets du programme pluriannuel 2014-2018 qui sont retenus par le Comité scientifique et validés par le Comité d'organisation.

Enfin, pour ce qui est des munitions encore enfouies dans le sol, le ministre souligne le travail remarquable du Service d'Enlèvement des Engins non Explosés de la Défense (SEDEE). Il est important de savoir que le SEDEE a pour mission d'enlever et de détruire les munitions qui sont mises à jour mais que ce service ne fait pas de la recherche proactive pour enlever toutes les munitions enfouies dans le sol car il ne dispose ni du temps ni des moyens humains et financiers nécessaires à cet effet.

III. — DISCUSSION DES CONSIDÉRANTS ET DES POINTS DU DISPOSITIF ET VOTES

Considérants A à D

Aucune remarque n'est formulée sur les considérants A à D.

Ils sont successivement adoptés par 11 voix contre 4.

Nieuwpoort, voor de honderdste verjaardag van de eerste slag om Ieper en de ondergelopen vlakke van de IJzer, rond het thema van de militaire inzet en gevechten met eerbetoon aan de figuur van de "Koning Soldaat";

— een nationale herdenkingsplechtigheid tijdens de zomer van 2015 in Brussel, rond het thema van het dagelijks leven tijdens de bezetting en eerbetoon aan HH.MM. koning Albert I en koningin Elisabeth;

— een groot nationaal volksfeest op 11 november 2018, voor de honderdste verjaardag van de ondertekening van de Wapenstilstand, rond het thema van het einde van de oorlog, de terugkeer van de vrede en de heropbouw.

Ook de internationale dimensie van de herdenkingen wordt behartigd door het Organisatiecomité. Het is niet de bedoeling de bijdrage van een welbepaald land in de verf te zetten, maar wel duidelijk te maken welke landen België op een of andere manier in die oorlog hebben bijgestaan.

De federale regering heeft geen specifieke begrotingsmiddelen uitgetrokken voor de organisatie van de herdenkingen van de Eerste Wereldoorlog. Wel schenkt de Nationale Loterij jaarlijks een subsidie van één miljoen euro ter ondersteuning van de door het Wetenschappelijk Comité gekozen projecten van het meerjarenprogramma 2014-2018 waarmee het Organisatiecomité heeft ingestemd.

Tot slot beklemtoont de minister in verband met de springtuigen die nog in de bodem bedolven zijn, het opmerkelijke werk van de Dienst voor de opruiming en vernietiging van ontplofingstuigen (DOVO). Het is belangrijk te weten dat de DOVO weliswaar tot taak heeft alle aan de oppervlakte komende munitie te verwijderen en te vernietigen, maar dat die dienst geen "proactief" speurwerk verricht om alle munitie op te ruimen, want daartoe beschikt DOVO noch over de personele, noch de financiële middelen.

III. — BESPREKING VAN DE CONSIDERANSEN EN DE PUNTEN VAN HET VERZOEKEND GEDEELTE — STEMMINGEN

Consideransen A tot D

Over de consideransen A tot D worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens aangenomen met 11 tegen 4 stemmen.

Considérant D/1 (*nouveau*)

Mme Annick Ponthier (VB) dépose l'amendement n° 1 (DOC 53 2582/002) qui vise à introduire un nouveau considérant D/1 relatif au mépris des Flamands en général et des soldats flamands du front en particulier. L'oratrice souligne par ailleurs l'absence d'un chapitre spécifique à la non-reconnaissance des Flamands au front dans l'exposé des motifs de la proposition.

Elle rappelle ainsi que la loi du 2 juillet 1913 sur l'emploi des langues à l'armée n'était pas respectée sur le front militaire, ce qui a entraîné la mort de soldats ne comprenant pas les ordres prononcés en français. Elle cite également la répression à l'égard des Flamings, notamment par la suppression des cercles d'études et des publications destinées au front.

Le Roi Albert Ier refusait également de prendre en compte la moindre revendication flamande malgré le fait qu'il avait appelé les Flamands à se souvenir de la Bataille des Éperons d'Or en 1914 (*cf.* justification). Elle exprime également sa crainte de voir les commémorations du centenaire de la Première Guerre mondiale confisquées par l'État fédéral et s'étonne enfin du fait que le CD&V n'ait pas intégré de chapitre relatif à ces faits dans la présente proposition alors que plusieurs de ces représentants sont régulièrement présents au pèlerinage de l'Yser.

M. Vincent Van Quickenborne (Open Vld) regrette le fait que Mme Ponthier présente une vision peu nuancée de l'histoire. Il cite ensuite le livre *"De Groote Oorlog: het Koninkrijk België in de Eerste Wereldoorlog"* de Sofie de Schaepdrijver (p. 189): *"In ieder geval is de aantijging dat Vlaamse soldaten sneuvelden omdat ze de Franse bevelen niet begrepen onjuist. De Vlaamse soldaten kenden in de praktijk van het frontleven onder meer door hun verblijf in Franse opleidingskampen en hospitalen, voldoende Frans om waarschuwingen zoals "danger de mort" terdege te begrijpen zoals oudstrijders later getuigden."*

*
* *

L'amendement n° 1 visant à insérer le considérant D/1 est rejeté par 11 voix contre 4.

Considerans D/1 (*nieuw*)

Mevrouw Annick Ponthier (VB) dient amendement nr. 1 (DOC 53 2582/002) in, dat ertoe strekt een considerans D/1 (*nieuw*) in te voegen in verband met de miskenning van de Vlamingen in het algemeen en de Vlaamse frontsoldaten in het bijzonder. Voorts beklemtoont de spreekster dat de toelichting van het voorstel van resolutie geen specifiek hoofdstuk bevat over de niet-erkenning van de Vlamingen aan het front.

Zo herinnert zij eraan dat de wet van 2 juli 1913 op het taalgebruik in het leger aan het front niet werd nageleefd, wat heeft geleid tot de dood van soldaten die de in het Frans gegeven bevelen niet begrepen. Tevens verwijst zij naar de repressie ten aanzien van de Vlaamsgezinden, onder meer de afschaffing van de studiekringen en de versterkte censuur op de frontblaadjes.

Voorts weigerde Koning Albert I ook maar de geringste Vlaamse eis in aanmerking te nemen, hoewel hij de Vlamingen in 1914 had opgeroepen de Gulden-sporenslag te herdenken (zie voor het overige de verantwoording van het amendement). Tevens vreest de spreekster dat de federale overheid de herdenking van de honderdste verjaardag van het begin van de Eerste Wereldoorlog naar zich toe zal trekken. Ten slotte is het lid verwonderd dat CD&V in het ter bespreking voorliggende voorstel van resolutie niet op deze feiten is ingegaan, hoewel meerdere CD&V-ers geregeld aan de IJzerbedevaart deelnemen.

De heer Vincent Van Quickenborne (Open Vld) betreurt dat mevrouw Ponthier een weinig genuanceerde visie op de geschiedenis schetst. Hij citeert een passage uit het boek *"De Groote Oorlog: Het Koninkrijk België tijdens de Eerste Wereldoorlog"*, van Sophie De Schaepdrijver: *"In ieder geval is de aantijging dat Vlaamse soldaten sneuvelden omdat ze de Franse bevelen niet begrepen, onjuist. De Vlaamse soldaten kenden in de praktijk van het frontleven, onder meer door hun verblijf in Franse opleidingskampen en hospitalen, voldoende Frans om waarschuwingen zoals "danger de mort" terdege te begrijpen, zoals oudstrijders later getuigden."* (blz. 189).

*
* *

Amendement nr. 1, tot invoeging van een considerans D/1, wordt verworpen met 11 tegen 4 stemmen.

Considérants E à N

Les considérants E à N ne font l'objet d'aucun commentaire.

Ils sont successivement adoptés par 11 voix contre 4.

Point 1 du dispositif

Aucun commentaire n'est formulé sur le point 1 du dispositif.

Il est adopté par 11 voix contre 4.

Point 1/1 du dispositif (*nouveau*)

Mme Bercy Slegers (CD&V) et consorts déposent l'amendement n° 3 (DOC 53 2582/002) visant à insérer un nouveau point 1/1. Ce point, qui reprend un élément de l'exposé des motifs qui ne se retrouvait pas dans le dispositif, demande au gouvernement d'utiliser cette commémoration du centenaire pour informer également les nouveaux habitants de Belgique de l'histoire du pays.

L'amendement n° 3, qui vise à insérer le point 1/1, est adopté par 14 voix contre 1.

Points 2 et 3 du dispositif

Les points 2 et 3 du dispositif ne font l'objet d'aucun commentaire.

Ils sont successivement adoptés par 11 voix contre 4.

Point 3/1 du dispositif (*nouveau*)

Mme Annick Ponthier (VB) dépose l'amendement n° 2 (DOC 53 2582/002) qui vise à introduire un nouveau point 3/1 dans le dispositif relatif au mépris des Flamands en général et des soldats flamands du front en particulier. Elle renvoie à son exposé de l'amendement n° 1 pour la justification de celui-ci.

L'amendement n° 2 visant à insérer le point 3/1 est rejeté par 11 voix contre 4.

Consideransen E tot N

Over de consideransen E tot N worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens aangenomen met 11 tegen 4 stemmen.

Punt 1 van het verzoekend gedeelte

Over punt 1 van het verzoekend gedeelte worden geen opmerkingen gemaakt.

Het wordt aangenomen met 11 tegen 4 stemmen.

Punt 1/1 van het verzoekend gedeelte (*nieuw*)

Mevrouw Bercy Slegers (CD&V) c.s. dient amendement nr. 3 (DOC 53 2582/002) in, tot invoeging van een punt 1/1 (*nieuw*). Bij dit punt, dat een element van de toelichting overneemt dat niet in het verzoekend gedeelte was opgenomen, wordt de regering verzocht deze herdenking van de honderdste verjaardag aan te wenden om ook de nieuwkomers in België te informeren over de geschiedenis van ons land.

Amendement nr. 3, tot invoeging van een punt 1/1 (*nieuw*), wordt aangenomen met 14 stemmen tegen 1.

Punten 2 en 3 van het verzoekend gedeelte

Over de punten 2 en 3 van het verzoekend gedeelte worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens aangenomen met 11 tegen 4 stemmen.

Punt 3/1 van het verzoekend gedeelte (*nieuw*)

Mevrouw Annick Ponthier (VB) dient amendement nr. 2 (DOC 53 2582/002) in, tot invoeging van een punt 3/1 (*nieuw*) in het verzoekend gedeelte. Dit punt heeft betrekking op de miskenning van de Vlamingen in het algemeen en van de Vlaamse frontsoldaten in het bijzonder. Wat de verantwoording betreft, verwijst zij naar de verantwoording van amendement nr. 1.

Amendement nr. 2, tot invoeging van een punt 3/1 (*nieuw*), wordt verworpen met 11 tegen 4 stemmen.

Points 4 à 13 du dispositif

Les points 4 à 13 du dispositif ne font l'objet d'aucun commentaire.

Ils sont successivement adoptés par 11 voix contre 4.

*
* *

L'ensemble du texte de la proposition telle qu'amendée, en ce compris les corrections d'ordre technique et linguistique, est adopté par 11 voix contre 4.

Le rapporteur,

Bert MAERTENS

Le président,

Filip DE MAN

Punten 4 tot 13 van het verzoekend gedeelte

Over de punten 4 tot 13 van het verzoekend gedeelte worden geen opmerkingen gemaakt.

Ze worden achtereenvolgens aangenomen met 11 tegen 4 stemmen.

*
* *

Het aldus geamendeerde gehele voorstel van resolutie, met inbegrip van een aantal technische en taalkundige verbeteringen, wordt aangenomen met 11 tegen 4 stemmen.

De rapporteur,

Bert MAERTENS

De voorzitter,

Filip DE MAN